

Традиционално или шталско одгледување, асав или праменка?

Овчарските стопанства во Р.Македонија често пати ја менувале производствената насока во правец млеко-месо, или месо-млеко, во зависност од моменталните пазарни услови и предности на одредени овчи производи.

Кога цената на овчото млеко е примамлива, се фаворизира производствената насока млеко-месо, преку мелезење на домашната праменка, со внесување на крв од млечните раси аваси, цигаја или хиос.

Кога цената на јагнешкото месо е примамлива се фаворизира производствената насока месо-млеко-волна, преку мелезење на домашната праменка, со внесување на крв од германска домашна овца-винтерберг.

И во едниот и во другиот случај, шталскиот начин на одгледување на чисти увозни раси, како можност, бил запоставуван.

Асав овен

Преку мелезење на домашната праменка само делумно се подобрени производствените особини на овците, но начинот на одгледување останувал пасишно шталски, со доминантни белези од традиционалниот начин на одгледување.

Последните години во рамничарските предели се јавува недостаток на простор за напасување на овците, па интензивното овчарско производство на млечни раси во чисто шталски услови на одгледување се наметнува како императив.

Добрите земјоделски стопанства ја нотираа оваа неопходност и извршија увоз на млечна раса овци-асав одгледувана во чисто шталски услови, со обезбедени предуслови (сместувачки капацитети, карантин, испуст, машинско молзење, правилна исхрана, складирање и изгубрување).

Преку споредбена анализа ќе се обидеме да укажеме на дел од можностите, предностите, недостатоците или ризиците од примената на едниот или другиот начин на одгледување на овци.

	Шталско одгледување	Пасишно шталско одгледување
Раса	Асав	Праменка
Земја на потекло	Шпанија, добиена преку вкрстување на аваси со источно фризиска овца	Балкански простори, сој на праменка овчеполски
Морфологија		
Боја	Пепелесто бела со розева кожа	Бела со црни дамки околу очите
Глава	Груба со конвексна линија. Овците се шути, а овните најчесто рогати	Долга со недоволна широчина и зашилена муцка. Овците се шути, а овните најчесто рогати
Врат	Долг, снажен	Долг, со слаба мускулатура
Труп	Рамна грбна линија, со навалени сапи	Издолжен правоаголник, со сапи повисоки од гребенот
Опаш	Закривен, маснотричен. Се сече на 2-3 ден по раѓање	Долг до 24 пршлени
Нозе	Високи, суви и јаки	Долги, цврсти, со здрави папчи
Жива мера	65-95 кг, овни до 135 кг	30-45 кг, овни до 55 кг
Парење	Вештачко, со сперма од сопствено стадо на расплодни овни. Оплодување во циклуси кои ќе овозможат млеко во текот на целата година.	Природно (еднаш годишно кон крај на лето), само при примена на флешинг метода или синхронизиран еструс можни се три парења во две години.
Рандман	Кај овци 55%, кај јагне до 60%	Кај овци 45%, кај јагне до 55%
Плодност	130-200%	105-110%
Породна тежина	2-4 кг. на три месеци 25-30 кг.	2-4 кг. на три месеци 15-18 кг.
Раностасност	Прв припуст се прави на 6-8 месеци, односно кога ќе биде 40-60 кг.	Полово стасува на 6 месеци, но прв припуст се прави на 12-15 месеци
Млечност	300-600л/грло. Машинско молзење со 6-7% масленост	40-80л/грло Рачно мозење, со 6-9% масленост
Лактација	8-10 месеци	5-6 месеци
Волна	1-7 кг од грло. Руното е полузатворено со должина на прамен од 15-20 см и финост на влакно од 33-40 микрони (слаб квалитет на волна)	1-3 кг од грло со должина на прамен до 11 см и финост на влакно до 33 микрони (грубо влакно)
Исхрана	На јасли, со дозирана исхрана по категории (комбинација на концентрат и јачменова слама) Вода по желба	Летна и зимска испаша. Додаток при зимска исхрана за категорија јагниња и молзни овци
Сместување	Објекти од цврста градба со минимален простор од 2м ² по грло овца .	Објекти од времен крактер, дрво, слама, трска и во ретки случаи тврда градба
Аклиматизација	Не поднесува сува клима со многу остри зими (опасност од бронхо пнеувмонија)	Лесно адаптабилна

Заклучок: Во услови на недостаток на пасишта, при интензивно поледелско производство, кое нуди можности за производство на ефтина сточна храна, шталкиот начин на одгледување на висококвалитетни овци со голем генетски потенцијал, може да претставува добра перспектива за развој на овчарското производство. Отварањето на репроцентар за високомлечни раси на овци се наметнува како потреба.

Асав стадо овци

Овчеполка овца и шарпланинско куче